

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

56. An Episcopi negligentes consecrationem suscipere incurrant poenas,
de quibus supra, ante iudicis sententiam? Ex quo deducitur, an qui
commisit crimen, propter quod ita lege statuente, incurrit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

in Trident. sess. 23. cap. 2. de reformat. & sess. 7. cap. 9. de reformat. & illa sess. 23. cap. 2. decernit, quod Episcopus electus si intra tres menses non consecratur, teneatur ad fructuum perceptorum restitutionem; & si intra totidem menses id postea facere neglexerit, Ecclesia sit ipso iure priuatus, & sess. 7. alic. cap. 9. decernit, vt prorogationes vltra sex menses concessæ nulli suffragentur, id est, vt explicat quidam Doctor Salmantinus, quod ad differendum vltra sex menses non profit Episcopo vlla Papæ dispensatio, nisi Papa expressam illius capituli mentionem, & dispensationem fecerit, argumento c. 1. cum ibi notat. de consecr. Hi autem tres menses, intra quos Episcopus consecrandus est, non sunt computandi à die electionis, sed à die confirmationis. Ratio, quia ante confirmationem consecrari non potuit & ideo tempus illud computari non debet, vt patet cap. quia dispensationem, de concess. prebend. vbi habetur, tempus suspensionis, in quo quis eligere non potest non esse computandum in semestri iure præfixo ad eligendum, vel conferendum beneficium, quia eo tempore eligere non potest; sic tenet Turrecremata cap. quoniam, distinct. 100. n. 2. & ibi Hugo Tabien. verbo, confirmatio, in communis quest. 9. Angel. verbo, Consecratio Episcoporum initio, Rosella verb. Confirmatio electionis, n. 1. D. Anton. 3. part. tit. 14. cap. 16. Syluest. consecr. quest. 3. vbi bene addit cum Roynerio, quod si negligens fuit ad petendam confirmationem, tunc computandi erunt illi tres menses, nisi necessitas cogat amplius differre, vt patet ex cap. quoniam, distinct. 705. & cap. quoniam, distinct. 100. & tenet Syluest. Tabien. Rosell. D. Anton. citati, & Turrecr. cap. quoniam, distinct. 100. & gloss. cap. quoniam, distinct. 74. & ponit exemplum Turrecrem. vt propter morbum Episcopi consecrandi, vel si impediatur ab hoste; multæ causæ (inquit) possunt accidere, quæ impediunt; imò dicunt ibi Turrecremata & glossa posse contingere causam iustam, vt confirmatus Episcopus nunquam consecratur, vt si inculpabiliter ita vitietur corpore, vt postea non debeat ordinari, hic enim nunquam consecrabitur, sed dicit Turrecrem. quod admissitabit ea, quæ sunt Iurisdictionis, & supplebuntur, quæ sunt Ordinis per alium Episcopum, cap. Pontifice 7. quest. 1. Et hæc omnia dicit Sanchez Opuscul. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 15. num. 13. sed audiamus post Theologum; Canonistam hæc omnia confirmantem & alia addentem; Vgolinus itaque sic ait, de potestate Episcopi, cap. 2. num. 2. fol. 8. Intra tres menses consecratio hæc fieri debet, cap. quoniam, distinct. 75. & S. tempus autem Consecrationis, eadem distinct. 75. alioquin ipsis elapsis si consecratio facta non sit, ad restitutionem fructuum perceptorum tenetur, ita Trident. Synod. sess. 23. de reformat. cap. 2. Currit autem tempus hoc à die promotionis, ei qui præfatus adest, ita Calderinus in cons. 4. & cons. 50. de elec. quem refert, ac sequitur Illustrissimus Cardinalis Tufchus in litera C. conclus. 743. n. 3. & conclus. 59. Vide etiam Squillantem de obligat. & priuileg. Episcop. part. 1. cap. 1. n. 29. Henriquez lib. 10. cap. 23. num. 61. & Thesaurum in praxi de penit. part. 2. verb. Episcopus, cap. 2. verb. nota primò.

2. Excipitur tamen, vbi iusto impedimento detineretur, vt pote morbo, aliòve facti impedimento, tunc enim excusatur, & pœnam euadit, argum. cit. cap. quoniam, & tot. tit. de Cleric. agrot. Idque meritò, nam constitutio S. Synodi lex est, lex autem de re possibilibi esse debet, cap. vbi autem lex, d. 4. ergo vbi consecrari nequit excusatur, argum. l. impossibilium, ff. de reg. iur. atque sic habetur in cit. cap. quoniam, & ibi gloss. distinct. 75. Vide Squillantem vbi supra, Patium de resignat. benef. lib. 11. quest. 13. num. 11. Vgolinum de consecr. Episcop. cap. 1. §. 2. Layman in exam.

Episcopi, lib. 10. cap. 8. numer. 4. & Thesaurum loco citato.

3. Excipitur etiam, vbi de iure impediretur, vt pote, quia excommunicatus, censuræ alia irretitus est, & per ipsum non statuitur, quo minus absoluitur; vel de aliquo delicto accusatus est, & antequam innocentem se probet, tempus hoc elabitur, non enim in pœnam hanc incidit; quando quidem non valenti agere non currit præscriptio; ita Felin. in c. ex transmissa, n. 7. cum sequent. de præscrip. & Parisius & alij ab eo citati, de resignat. benef. lib. 1. quest. 13. num. 11. Quare etsi his esset iuper Episcopatu, lite pendente excusabitur, si interim tempus elabatur; sicut etiam si esset promotus à Papa, & licentiam consecrandi non haberet, in eo enim casu licentia tunc petitur, ita Gemin. in cons. 42. quem refert, ac sequitur Tufchus eadem concl. 743. n. 8. & 9. secus autem si sua culpa vt pote si per indignationem membrum sibi mutualer. Vel igitur de iure, vel de facto impediatur, pœnam propositam euadit, vbi culpa vacat.

4. Si post tres menses, itidem intra tres alios menses id facere neglexerit, ipso iure Episcopatu priuatus est, nisi & hic vt supra impediatur, atque ob eam rem dicitur in eodem cap. 2. Neglexerit; at qui impeditur, non negligit, & ideo in prædictas pœnas incidere non debet; requiritur ergo negligentia, & incuria, quo prædictis pœnis afficiatur, atque sic etiam habetur in cap. 1. dist. 160. Ex his apparet non habere locum in hac consecratione dispositionem, cap. licet canon. & cap. commissa, de elect. lib. 6. vt scilicet intra annum consecrari possit, sicut qui Beneficium curam animarum habuit, qui intra annum Sacerdos fieri potest, vt dicitur in eisdem iuribus, atque sic. Addit, ad Diaz in pract. Crimin. Canon. cap. 33. versic. deinde aduerie. Hinc etiam apparet pœnam citato c. 1. dist. 100. contra negligentes qui se consecrandos non curant locum omnino non habere. Huc vsque Vgolinus, cui ego addo Azorium part. 2. lib. 3. cap. 30. quest. 1. Mascardum tom. 2. lib. 4. part. 6. tract. 2. document. 6. n. 1. & Pacem Iordanum tom. 1. lib. 1. tit. 2. n. 4. & Marchinum de Sacram. Ordinis, tract. 1. part. 2. cap. 11. n. 6. Notandum est tamen hic, quod si Episcopus ex dispensatione vltra tres menses consecrationem distulit, posse omnia beneficia retinere, quæ a consecrationis die vacauerunt: nam eo ipso, quod dilatio illa non est culpabilis ratione legitimæ dispensationis: nulla est ratio, cur beneficia vacantia retinere non possit. Deinde hoc colligitur ex cap. cum ex eo, de elect. in 6. vbi definitur, Parochum, cum quo erat dispensatum, ne intra annum promoveretur, non amisisse Beneficium illud, aut aliam pœnam incurrisse; & ideo hanc sententiam sustinent Felinus, Rebuffus, Euerardus, Decianus, Abbas, Gambera, quos adducit, & sequitur Sanchez lib. 8. de marrim disp. 1. num. 14.

5. Postquam verò Episcopus est consecratus, & habuit pacificam possessionem Ecclesiæ, si prius aliqua beneficia habebat ipso iure vacant, vt probat Parisius lib. 3. de resignatione Benefic. quest. 1. num. 26. omnino legendus, necnon Rodriguez in summa, part. 2. cap. 19. in fine, potest tamen retinere pensiones, si quas in aliquo Episcopatu habebat, cui deinde si in Episcopali dignitate succederet, postea dimitteret, vt notat Gigas de pensionibus, quest. 49.

RESOL. LVI.

An Episcopi negligentes consecrationem suscipere incurram pœnas, de quibus supra ante iudicio sententiam?

Ex quo deducitur, an qui commisit crimen propter quod, ita lege statuente, incurrit ipso iure pœnam priuationis beneficiorum, & officij, an inquam, in foro conscientia statim illud amittat, & teneatur dimittere ante iudicis sententiam declaratoriam. Ex part. 1. 2. tr. 1. Ref. 56.

Quoad hoc lege doct. Refol. & §§. not. seq.

§. 1. **A**ffirmatiue respondet Reginaldus in praxi tom. 1. lib. 13. num. 181. Squillant. de obligat. & privileg. Episcop. part. 1. cap. 4. num. 33. & Thefaur. in praxi de pœnis part. 2. verbo Episcopus, cap. 2. vbi sic asserit: [Nota secundò, quod pœna dictæ priuationis fructuum ligat in foro conscientia ante omnem sententiam, vt patet ex Trident. ita Nauarrus cap. 15. num. 108. quia constitutus est Episcopus sub ea conditione, vel modo; vel quia non fecit, quod debuit, vt esset idoneus minister:] Ita ille, qui etiam hoc firmat ex eo, quod Urbánus VIII. in Breui reformationis sacrae Pœnitentiariae, prohibuit maiori Pœnitentiario, & cæteris Officialibus Pœnitentiariae super pœnis praefatis Concilij Tridentini dispensare, scilicet, vt non valeat titulum reualidare, vel fructus condonare, & quoad restitutionem fructuum; ita tenet etiam Bonacina de legibus, disputat. 1. quæst. 1. parte 7. §. 2. num. 28.

2. Verum licet hæc opinio sit probabilis, vt notat Lessius de iustitia, lib. 2. cap. 34. num. 103. tamen ipse & merito contrariam sententiam tenet. Dico igitur, obligationem restituendi fructus, & Episcopatus priuationem ex dilatazione consecrationis in foro conscientia non habere locum nisi post sententiam. Ita præter Lessium docet Hentiq. lib. 20. cap. 23. n. vltimo, in glossa litera V. X. Suarez de legibus, lib. 5. cap. 8. num. 13. Filiucius de Benefic. tract. 1. cap. 5. n. 23. versic. & quidem primò, & Fagundez in Decalog. tract. 2. lib. 8. cap. 29. num. 15. quia vtraque est pœna priuans iure quæsitò, & verba illa, sint ipso iure priuati, per se non significant voluntatem Legislatoris esse, vt talis pœna in foro conscientia incurritur ante sententiam declaratoriam, & intelliguntur de priuatione post sententiam cum retrotractione. Item illa verba, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur, nil aliò additò non sufficiunt ad inducendam, vel indicandam obligationem in foro conscientia incurritur ante, sed tantum post sententiam quoad priuationem Episcopatus. Ita sentit etiam Bonacina loco cit. Alteram tamen sententiam non parum corroborat Breue illud Urbani, si adest. Potest tamen dici prohibitionem Breuis procedere in casibus, in quibus constat Tridentinum in foro conscientia ante sententiam inducere priuationem tituli, & restitutionem fructuum. Et hæc omnia docet etiam doctus, & amicissimus Angelus Bossius tract. de effectibus Matrimonij, cap. 5. n. 96. & omnino videndus P. Thomas Hurtadus variarum tom. 2. tract. vltim. resolur. 12. §. 4. n. 700. qui hunc casum, & alios similes doctè, vt semper solet, pertractat.

3. Ex quibus ergo interrogatus his diebus, an qui commisit crimen propter quod lege ita statuente incurrit ipso iure pœnam priuationis beneficiorum, & officij, an in foro conscientia statim illud amittat, & teneatur dimittere etiam ante sententiam declaratoriam. Respondi negatiue. Ita Doctores, quos latè cumulat Garzias de Benefic. part. 1. 1. cap. 10. n. 8. & 9. Farinacius de heresi, quæst. 189. §. 6. num. 80. Nauarrus sibi contrarius de commodatis, & promissis, notab. 31. Grassius decisio. aw. part. 1. lib. 2. cap. 11. Couarruias dictò 8. n. 8. & duobus sequentibus, Molina de iustitia, disput. 96. Azorius dictò lib. 5. cap. 8. quæst. 3. Sanchez de matrimonio, lib. 9. disp. 30. & lib. 3. disp. 22. num. 56. & in summa lib. 2. cap. 26. num. 7. & cap. 39. num. 39. & lib. 6. cap. 15. num. 65. & lib. 2. Opuscul. moral. cap. 2.

dub. 23. num. 3. Bellet. dist. 5. Lessius dictò cap. 29. n. 63. Ioan. Valer. ver. pœna, dict. difficult. 20. Samuel. de elect. can. tractat. 2. disput. 7. controuers. 3. num. 20. & 22. Layman dictò cap. 14. num. 6. Suarez de legibus, dictò lib. 5. cap. 8. num. 4. & 9. Salas dicta disp. 15. sect. 1. num. 49. Valquez de legibus, disp. 174. cap. 1. Villalobos dict. tractat. 2. difficult. 26. num. 4. Bonacina dictò §. num. 11. Reginaldus l. b. 13. num. 284. Fagundez in Decalog. lib. 8. cap. 29. num. 8. & 9. Filiucius tom. 1. tract. 21. cap. 7. num. 126. & tom. 2. tract. 21. cap. vltim. dictò num. 423. & 424. & tract. 40. cap. 6. n. 149. Lezana tom. 1. cap. 10. num. 30. & tom. 3. verb. pœna, num. 8. Peyrinus de subdito, tom. 1. quæst. 2. cap. 2. §. 21. conclus. 3. & tom. 1. privileg. in consuet. 6. July 11. n. 19. Portel. in dub. regul. verb. lex, num. 6. Probat hæc opinio quia hæc pœna ad sui executionem exigit aliquam hominis actionem positiuam, ergo non habet locum in foro conscientia, nisi sequuta sententia saltem criminis declaratoria, iuxta tradita numeris citatis. Confirmatur, quia vt quis re, quam possidet, priuetur in pœnam criminis, oportet vt sententia aliqua præcedat cum natura abhorretur, vt idem sit agens & patiens, ac proinde lex humana videretur nimis acerba, & supra humanas vires, si cogeret ad exequendum in se pœnam valde grauem, Quare non censetur obligare eum tanto rigore saltem nisi exprimat, vt in conscientia ante omnem declaratoriam quis teneatur dimittere ius, quod habet, & rem quam possidet ante omnem iudicis sententiam criminis declaratoriam. Neque ideo verba illa legis, quod delinquens ipso iure Beneficium, vel Officiam amittat, sunt superflua, & carent effectu; nam efficiunt, vt statim post sententiam criminis declaratoriam pœna incurritur, & non requiritur sententia condemnatoria pœna. Item illa verba, ipso iure, seu ipso facto amittant, operantur Sicut in casu confiscationis, vt sequuta sententia criminis declaratoria retrahatur illius effectus ad diem commissi criminis; ita vt rescindantur, & ipso iure annullentur Beneficia post crimen facta, rescindantur, omnia acta ipso iure dicti Beneficij, vel officij tanquam ex priuata auctoritate (nam quæ ex publica potestate, iurisdictioni scilicet actu gesta sunt, quando delictum mansit occultum, valent, nec cessant per declaratoriam subsecutam: nam ad valorem actuum publica potestate gestorum tam in foro externo, quam interno sufficit beneficij, seu officij possessio & titulus coloratus iuxta Doctores communem, & l. Bonacinus, ff. de offic. Præsidi. Item repetuntur omnes fructus beneficij à die commissi criminis percepti. Quæ omnia non haberent locum, si beneficij, seu officij amissionem, seu priuatio non esset imposita ipso facto, sed per iudicis sententiam esset imponenda.

RESOL. LVII.

An Episcopus ante Consecrationem debeat prestare iuramentum fidelitatis erga Romanum Pontificem? Et an prædictum iuramentum, & etiam Fidei professio per procuratorem possint fieri? Et explanatur illud, quod contingere potest si in Bulla Commissionis alicuius prædicta committantur, in cuius manibus velit facere prædictam professionem, & iuramentum? Ex part. 12. tract. 1. Ref. 37.

§. 1. **C**onsecrandus in Curia ante diem Consecrationis facit solemne iuramentum. Ego N. &c. de quo in Pontificali genuflexus coram Cardinali Priore Diaconorum in diebus solite mansionis, vel vbi liberit Dominioni suæ Eminentiſſimæ. Qui vero consecratur alibi, iuramentum emittit in actu Consecrationis in manibus primarij Cōsecratoris, adstantibus